

IN MEMORIAM

**Dr.sc. FRANC MRVA, dipl.ing.šum.,
viši znanstveni suradnik
(18.1.1929.-7.5.2006.)**

Dr. sc. Franc Mrva, dipl.ing.šum., viši znanstveni suradnik dugogodišnji pročelnik Odjela za oplemenjivanje i šumsko sjemenarstvo Šumarskog instituta, Jastrebarsko zauvijek nas je napustio 7. svibnja 2006. godine. Oprostili smo se od našeg dragog kolege i rukovoditelja i suradnika gotovo mjesec dana kasnije, odnosno 2. lipnja 2006. godine na groblju Miroševac. Dr.sc. Franc Mrva bio je poznati i priznati znanstvenik i vrstan istraživač iz područja šumarske genetike i oplemenjivanja šumskog drveća kako u zemlji tako i u svijetu.

Rođen je u Šemniku ob Savi, Slovenija 18. siječnja 1929. godine u mnogobrojnoj slovenskoj obitelji. Po narodnosti Slovenac hrvatskog državljanstva. Očev brat Anton sa suprugom Francikom uzeo ga je k sebi u Zagreb u starosti od 6 mjeseci. U Zagrebu je završio pučku školu 1939, maturirao na muškoj realnoj gimnaziji u Zagrebu, 1947. Diplomirao je na Poljoprivredno šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1953. Poslije završetka vojske radio je kratko vrijeme kao praktikant u taksaciji u Ogulinu. Nakon toga vraća se u Zagreb i zapošljava u rasadniku ukrasnog bilja Mirkovec. Hortikulturu je specijalizirao u Volčjem potoku u Sloveniji. Od 1957 do 1962 radio je u Zagorju ob Savi na organizaciji gospodarenja privatnim šumama. Nakon kratkog vremena imenovan je rukovoditeljem Odjela za uzgoj, njegu, zaštitu šuma i rasadničarstvo u Sevnici, gdje je osnovao i vrtlariju. Tijekom rada u Sloveniji sudjelovao je na seminaru o individualnoj selekciji superiornih stabala šumskog drveća i seminaru iz šumskog planiranja koje su vodili dr.sc. Miran Brinar i prof.dr.sc. Dušan Mlinšek. U Sevnici je 1962 osnovao međuopćinsku referadu za hortikulturu i «zelene pojaseve», za općine Sevnicu, Videm, Krško i Brežice. U razdoblju od devet mjeseci izradio je 12 hortikulturnih rješenja. Početkom 1963 godine zaposlio se u Zavodu za četinjače Jastrebarsko, odnosno u bivšem Jugoslavenskom institutu za četinjače, koji se 31. prosinca 1973 udružio su Šumarski in-

stitut, Jastrebarsko, u kojem radi do umirovljenja 1995 godine. Dolaskom u Zavod za četinjače, dr.sc. Franc Mrva radi kao asistent iz oplemenjivanja šumskog drveća u Odsjeku za genetiku i oplemenjivanje. Poslijediplomski studij upisao je u jesen 1963. Magistrirao je 29. svibnja 1981 na Šumarskom fakultetu u Zagrebu, a doktorirao je na Biotehničkom fakultetu u Ljubljani 22. prosinca 1987.

Dr.sc. Franc Mrva u razdoblju od 1966 do 1970 bio je rukovoditelj Odsjeka za oplemenjivanje i šumarsku genetiku u bivšem Jugoslavenskom institutu za četinjače, Jastrebarsko, a od 1982 do umirovljenja 1995 institutu za četinjače, Jastrebarsko, a od 1982 do umirovljenja 1995 rukovodi Odjelom za oplemenjivanje i šumsko sjemenarstvo. Njegov znanstveni i stručni rad u Šumarskom institutu obuhvaćao je: šumarsku genetiku, oplemenjivanje šumskog drveća te proizvodnju ukrasnog bilja četinjača. Važan je njegov doprinos uspjehu međunarodnog znanstvenog savjetovanja IUFRO Sekcije 22, koje je održano u Zagrebu i Jastrebarskom 1965, kao i sudjelovanje u pripremi i radu 18. IUFRO kongresa u Ljubljani od 7. do 21. rujna 1986. Sudjelovao je na međunarodnoj IUFRO konferenciji u Wiliamsburgu, SAD (1986), IUFRO sastanku u Finskoj (1991). Dr.sc. Franc Mrva sudjelovao je na velikom broju domaćih i međunarodnih skupova: Italiji (1965, 1967), Mađarskoj (1966), Danskoj (1978), Njemačkoj (1978, 1980), Češkoj (1978, 1988) i Švedskoj (1979). Rezultate istraživanja objavio u preko 40 znanstvenih i stručnih radova i više od 10 referata. Kao glavni istraživač na tzv. «američkom projektu» pod naslovom Hibridizacija vrsta četinjača različitih provenijencija, dobio je priznanje od Ministarstva poljoprivrede i šumarstva Vlade SAD. Vrlo je značajan i obiman rad dr.sc. Franca Mrve na individualnoj selekciji domaćih i stranih vrsta četinjača. Selektionirao je u sjemenskim sastojinama više 330 plus stabala, od kojih u Hrvatskoj 210, a u Sloveniji, BiH i Crnoj Gori 125 plus stabala. Vrlo važni rezultati istraživanja postignuti su iz vegetativnog razmnožavanja i osnivanja klonskih sjemenskih plantaža četinjača kojih je u Hrvatskoj podignuto 23,20 ha. Najveća je zasluga dr.sc. Franca Mrve što je njegovim radom očuvan vrlo kvalitetan genofond četinjača u klonskim arhivima u rasadniku Instituta. U arhivu Instituta fiksirano je 287 klonova od 9 vrsta s 1897 biljaka.

Dr.sc. Franc Mrva, bavio se pored ostalog i hortikulturom radi vegetativnog razmnožavanja poznatih kultivara ukrasnog drveća i grmlja. Tijekom svoga rada izradio je velik broj izvedbenih projekata i planova u Hrvatskoj i Sloveniji. Kao vrsni znanstvenik i istraživač, nastojao je svoje stečeno znanje i iskustvo prenesti na mlade šumarske inženjere, tehničare, penjače i ostale radnike u Odjelu. Bio je vrlo ponosan na eksperimentalno polje u rasadniku i pokusnom polju «Goić» u neposrednoj blizini Instituta u površini od 20 ha. Od radnika je zahtjevao da stručno, točno i na vrijeme obavljaju sve poslove i zadatke. Odgojio velik broj radnika, penjača, cjepljara, vrtlara i mladih stručnih suradnika.

Naš dragi kolega i prijatelj dr.sc. Franc Mrva bio je poštovan i cijenjen znanstvenik i istraživač kako u Institutu tako i na terenu. Vrlo brižan suprug i nadasve nežan otac svoje djece pokojnog Aleksa i Kolumbine.

Na kraju, u ime svih zaposlenika Šumarskog instituta i svoje osobno ime zahvaljujem se dr.sc. Francu Mrvi za sve što je učinio na dobit hrvatske šumarske

znanosti i struke. Poštovanoj gospođi Štefici, kćerci Kolumbini i rodbini izražavam našu duboku sućut. Neka mu je vječna slava i hvala.

Dr.sc. Joso Gračan

VAŽNIJI OBJAVLJENI RADOVI

- Mrva, F., 1971.: Varijabilnost i nasljednost visina hibridnih potomaka *Larix x eurolepis*. I. Jugoslavenski simpozij iz genetike, Herceg-novi, 24.-28.V 1971.
- Mrva, F., 1967.-72.: Hybridization of conifer species from different provenances, (Hibridizacija vrsta četinjača različitih provenijencija). Project number: E-30-FS-8. Final technical report. Inst. of forestry, Jastrebarsko.
- Komlenović, N., Gračan, J., Mrva, F., 1975.: Istraživanje utjecaja mineralnih gnojiva na urod sjemena američkog borovca u kulturi Zelendvor. Šum. list 4-6, s. 149-160.
- Mrva, F., Mayer, B., Hajdin, Ž., 1975.: Prilog rješavanju nekih uzgojnih i selekcijskih pitanja na osnovi stanišnih uvjeta u ŠG jedinici Bosiljevo. Šum. list 7-10. s. 289-303.
- Mrva, F., 1977.: Kvantitativne značilnosti cvetenja in donosa storžev klonov evropskega macesna v semenski plantaži. Gozd. vestnik 35. st. 6. Ljubljana, s. 237-253.
- Mrva F., 1980.: Utjecaj genotipa i majčinske provenijencije na efekat rasta F1-hibrida ariša (*Larix decidua* Mill. x *Larix leptolepis* /Sieb. et. Zucc./Gordon i recipročno) u ranim testovima potomstva (magistarski rad). Šum. fakultet Sveuč. u Zagrebu, s. 1-68.
- Mrva, F., 1981.: Ocjena rasta i ekološke adaptivnosti vještačkih hibrida između alpske rase evropskog ariša i japanskog ariša (*L. decidua* Mill. x *L. leptolepis* /Sieb. et. Zucc./Gordon). Poljoprivreda i šumarstvo, XXVII. 3. Titograd, s. 45-60.
- Mrva, F., 1984.: Sjemenske plantaže četinjača u Hrvatskoj. Šumarski pregled 1-2 i 3-4. Skopje, s. 65-77.
- Mrva, F., 1984.: Mogućnosti proširenja uzgoja domaćeg oraha. Agronomski glasnik 5, Zagreb, s. 621-633.
- Mrva, F., 1984.: Proučavanje proizvodnje i genetička verifikacija sjemena u sjemenskim plantažama četinjača. Radovi 2., izv. izd., ŠIJ, s. 35-41.
- Mrva, F., 1984.: Istraživanje selekcija običnog oraha (*Juglans regia* L.) u klonskim nasadima i testovima potomstva s nekim aspektima uzgoja biljaka. Radovi 2. izv. izd., ŠIJ, s. 43-50.
- Mrva, F., 1986.: The development of genetics and forest tree breeding in the institute. (Razvika genetike i oplemenjivanja šumskog drveća u Institutu). Monografija ŠIJ 1945-1985., Zagreb, s. 67-74.
- Mrva, F., 1986.: Productivity of clones in flowering and cone crop in seed orchards. (Produktivnost klonova u cvatnji i urodu češera u sjemenskim plantažama). Pozivni fererat na 18. IUFRO Kongresu u Ljubljani, 7.-21.IX. 1986.
- Mrva, F., 1987.: Cycle periodicity variation of cone yield in a seed orchard of Austrian pine (*Pinus nigra* Arn.). (promjenljivost ciklusa periodičnosti u urodu češera u jednoj sjemenskoj plantaži crnog bora (*Pinus nigra* Arnold). Zbornik sa IUFRO konferencije, zajedničkog sastanka radnih grupa za teoriju oplemenjivanja, testiranje potomstava i sjemenske plantaže. Williamsburg. Virginia 1986., pp. 634-644.
- Mrva, F., 1987.: Utjecaj orteta i aktivnosti podloga na preživljavanje i rast rameta u obične smreke (*Picea abies* L., Karst.). Pančićeve omorike (*Picea omorika* /Pančić/ Purkyne) i bodljikave smreke (*Picea pungens* Engelm.), (doktorska disertacija). Biotehniška fakulteta Ljubljana, s. 1-130.
- Mrva, F., 1988.: Istraživanja u sjemenskim plantažama četinjača. Rezultati i problematika. Radovi 75. Zbornik radova, II. savjetovanje u naučno-istraživačkom radu ŠIJ, s. 91-101.

-
- Mrva, F., Littvay, T., 1988.: Oplemenjivanje običnog oraha (Walnut tree breeding). Radovi 75. Zbornik radova II. savjetovanja o naučno-istraživačkom radu (ŠIJ, s. 103-107).
- Mrva, F., 1989.: Glatki prijelom inkompatibilnog cijepa u 18-godišnjoj sjemenskoj plantaži vajmutovog bora (*Pinus strobus* L.). Radovi 24 (80), ŠIJ, Zagreb, s. 209-216.
- Mrva, F., Littvay, T., 1990.: Teškoće u selekciji plus stabala obične smreke u populacijama oštećenim od zračnog zagađivanja. Radovi 25 (2), ŠIJ, Zagreb, s. 103-107.
- Mrva, F., 1990.: Produktivnost klonova u cvatnji i urodu češera u sjemenskim plantažama. Radovi 25 (2), ŠIJ, Zagreb, s. 261-275.
- Mrva, F., 1991.: Promjenljivost ciklusa periodičnosti uroda češera u sjemenskoj plantaži crnog bora (*Pinus nigra* Arn.). Radovi 26 (1), ŠIJ, Zagreb, s. 61-75.
- Mrva, F., 1992.: Appearance of delayed graft incompatibility in some older seed orchards. (Pojava odgođene inkompatibilnosti cjepova u nekim starijim sjemenskim plantažama). IUFRO Meeting, Finska. Posterabstract. Metsan jatostussaaation Tiedonantoja, 5, Helsinki, pp. 41-41.
- Mrva, F., 1992.: Flowering in the seed orchard of Austrian pine, (Cvatnja u sjemenskoj plantaži crnog bora). IUFRO Meeting, Finska. Ibid., s. 32-35.
- Mrva, F., 1993.: Pojava odgođene inkompatibilnosti cjepova u nekim starijim sjemenskim plantažama. Radovi 28 (1-2), ŠIJ, Zagreb, s. 299-310.
- Mrva, F., 1994.: Urod češera, klijavost sjemena i rast sadnica europskog ariša iz klonskog arhiva. Radovi 29 (1), ŠIJ, s. 1-15.
- Mrva, F., 1994.: Značaj klonskih arhiva u očuvanju genofonda i oplemenjivanju šumskog drveća. Šum.list 7-8, s. 203-220.
- Mrva, F., 1995.: Model oplemenjivanja običnog oraha (*Junglans regia* L.). Neki rezultati i smjernice istraživanja. Šum.list 1-2, s. 15-25.
- Mrva, F., Perić, Z., 1995.: Klijavost i sadržaj vlage klonskih uzoraka sjemena europskog ariša u različitim uvjetima čuvanja. Šum.list 4, s. 133-138.
- Mrva, F., 1997.: Rasadnički test potomstava polusrodnika vajmutovog bora (*Pinus strobus* L.) i klonskih sjemenskih plantaža. Sa posebnim obzirom na specifične težine sjemena, klijavost i dormantnost sjemena. Radovi, (predano u tisak).